

Minister Funduszy i Polityki Regionalnej

Warszawa, data: 24 lipca 2024 r.

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu RP

**Dotyczy: odpowiedzi na interpelację nr 3082 w sprawie poprawy warunków
rozwojowych polskich miast**

Szanowny Panie Marszałku,

odpowiadając na interpelację Pana Posła Daniela Milewskiego, w której zostały postawione pytania dotyczące oprawy warunków rozwojowych polskich miast, przedstawiam następujące informacje.

**Pytanie 1: Jakie konkretne działania podejmuje rząd w celu poprawy warunków
rozwojowych polskich miast, zwłaszcza tych dotkniętych problemami
infrastrukturalnymi i społecznymi?**

Kwestie poprawy warunków rozwojowych polskich miast, zwłaszcza tych dotkniętych m.in. problemami infrastrukturalnymi i społecznymi są szeroko podejmowane w Krajowej Polityce Miejskiej 2030 (KPM 2030), podstawowym dokumencie wyrażającym politykę rządu wobec miast, którego realizację koordynuje Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej (MFIPR). W równym stopniu dotyczy ona ośrodków metropolitalnych, miast dużych i średnich jak i mniejszych. Wyzwania z jakimi mierzą się miasta dotyczą szerokiego spektrum polityk publicznych, dlatego też KPM 2030 koordynuje polityki sektorowe odnoszące się do obszarów zurbanizowanych, aby w jak najlepszy sposób wspierały zrównoważony rozwój miast. Wdrażanie i monitorowanie realizacji KPM 2030 i jej Planu Implementacji, czyli dokumentu określającego szczegółowe zadania, podmioty za nie odpowiedzialne oraz ich harmonogram, zapewnia Rada Wykonawcza ds. wdrażania KPM 2030. Rada Wykonawcza koordynuje działania i realizację polityk sektorowych odnoszących się do miast i ich obszarów funkcjonalnych. Efektem tych działań ma być m.in. ograniczanie wykluczenia transportowego, rewitalizacja obszarów zdegradowanych oraz

poprzemysłowych, czy odpowiedź na deficyty w infrastrukturze społecznej takiej jak żłobki i przedszkola

Ze środków europejskich podejmowane są działania w zakresie wsparcia i rozwoju systemu opieki nad dziećmi do lat 3. Przykładem takich działań jest realizowany w perspektywie finansowej 2021-2027 program Aktywny Maluch (wcześniej: Maluch+). Program łączy w sobie dofinansowanie krajowe ze środkami z EFS+ w ramach programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego (FERS) oraz środkami z Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO). Celem Programu jest stworzenie w skali kraju, zwłaszcza na terenach gmin, gdzie nie funkcjonują żadne instytucje opieki, wysokiej jakości, dostępnej terytorialnie i przystępnej cenowo opieki nad dziećmi w żłobkach, klubach dziecięcych i dziennych opiekunów, w tym dla dzieci z niepełnosprawnościami i wymagających szczególnej opieki. Na ten cel przeznaczono środki w wysokości blisko 6,5 mld zł, co pozwoli na stworzenie ponad 102 tys. nowych miejsc opieki nad najmłodszymi dziećmi. Realizacja programu opiera się o wspólne zasady i uproszczoną formę aplikowania o środki. Preferencje w pozyskaniu środków mają gminy, w szczególności te, na terenie których nie funkcjonuje żadna instytucja opieki nad dziećmi do lat 3 (tzw. białe plamy). Aby dodatkowo zachęcić samorządy do udziału w tym programie, w FERS przy tej interwencji wykorzystuje się rozliczenie oparte o finansowanie niepowiązane z kosztami (FNLC). Ze środków KPO finansowane są działania inwestycyjne dot. tworzenia nowych miejsc opieki (m.in. budowa lub remont budynków). Z EFS+ finansowane będą z kolei działania dot. utworzenia i funkcjonowania miejsc opieki w początkowym okresie (tj. przez pierwsze 36 miesięcy). Wdrożenie takiego rozwiązania umożliwi gminom, organom prowadzącym opiekę nad dziećmi do lat 3, lepszą koordynację działań, efektywniejsze gospodarowanie środkami, a także zapewni im liczne ułatwienia administracyjne przy zachowaniu koncentracji na rezultatach, które zakłada się osiągnąć w tym obszarze.

W zakresie infrastruktury technicznej kluczowe znaczenie mają drogowe i kolejowe programy wieloletnie. Podstawowym celem programów budowy dróg tj. Rządowego Programu Budowy Dróg Krajowych do 2030 r. (z perspektywą do 2033 r.) oraz Programu Budowy 100 Obwodnic na lata 2020 – 2030 jest wyprowadzenie ruchu tranzytowego z terenów o zwartej zabudowie mieszkaniowej i przekierowanie go na nowe, wydzielone i bezpieczne trasy spełniające najwyższe wymagania techniczne stawiane drogom krajowym. Oznacza to, iż działania te pozwalają na zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza w miastach poprzez ograniczenie kongestii oraz przeniesienie potoków pojazdów poza tkankę miejską. Wyprowadzenie ruchu tranzytowego pozwala również na zwiększenie swobody ruchu lokalnego, co może mieć pozytywny wpływ na ograniczenie emisji pochodzącej z transportu. Odnosząc się do kwestii zwiększenia efektywności kosztowej budowy infrastruktury drogowej na obszarach miejskich uprzejmie informuję, iż budowane w nowym śladzie przez

GDDKiA drogi krajowe są realizowane możliwie z pominięciem obszarów miejskich. Jednakże każdorazowo przy podejmowaniu decyzji o realizacji projektu jest przygotowywane Studium Techniczno-Ekonomiczno-Środowiskowe, w którym podejmowane analizy pozwalają m.in. na określenie zakresu rzeczowego i finansowego przedsięwzięcia oraz ustaleniu jego efektywności ekonomicznej. Należy jednak pamiętać, iż w pracach brane są pod uwagę również niemniej ważne kwestie społeczne oraz środowiskowe. Oznacza to, że kwestie ekonomiczne nie są jedynym kryterium warunkującym decyzję o podjęciu inwestycji w danym kształcie.

W ramach poprawy standardu i dostępności przewozów kolejowych, a także poprawy skomunikowania mniejszych ośrodków, na rzecz przeciwdziałania wykluczeniu komunikacyjnemu poszczególnych regionów Polski podejmowane są działania m.in. w ramach realizacji Programu Uzupelniania Lokalnej i Regionalnej Infrastruktury Kolejowej – Kolej + do 2029 roku (dalej: Program Kolej +). Podstawowym celem Programu Kolej + jest uzyskanie/usprawnienie połączenia kolejowego miejscowości o populacji powyżej 10 tys. mieszkańców z miastami wojewódzkimi, co przyczyni się do eliminowania wykluczenia komunikacyjnego, dzięki możliwości uzupełniania sieci kolejowej o nowe połączenia. Do końca 2023 r. jednostki samorządu terytorialnego, których projekty uzyskały pozytywną ocenę formalną i zakwalifikowały się Programu Kolej +, podpisały umowy realizacyjne z PKP PLK S.A. Obecnie realizowane są umowy na dokumentację projektową, prowadzone są postępowania przetargowe lub przygotowywana jest dokumentacja przetargowa. Należy podkreślić, że działania związane z realizacją inwestycji kolejowych powinny uwzględniać jak najlepsze dopasowanie środka transportu do potrzeb danego regionu, połączeń komunikacyjnych i potoków pasażerskich, przy racjonalnym wydatkowaniu środków publicznych. Mając powyższe na uwadze, rozwiązaniem wykluczenia transportowego dla małych i średnich miejscowości (dla których połączenia kolejowe są ekonomicznie nieuzasadnione) jest uruchomienie z dużą częstotliwością komunikacji autobusowej.

Z informacji Ministerstwa Infrastruktury wynika, że resort przewiduje potrzebę przeanalizowania całej infrastruktury kolejowej zarządzanej przez PKP PLK S.A. w kontekście m.in. efektywności ponoszonych nakładów na inwestycje oraz zwiększenia przepustowości na poszczególnych liniach kolejowych. Wobec powyższego, Spółka podjęła działania dotyczące przeglądu zakresów rzeczowych planowanych do realizacji projektów inwestycyjnych, jak również inwestycji już rozpoczętych. Działania zarządcy infrastruktury kolejowej powinny być ukierunkowane tak, aby parametry modernizowanej i budowanej infrastruktury na poszczególnych liniach kolejowych zostały w sposób optymalny osiągnięte, przy racjonalnym wydatkowaniu środków publicznych.

Celem powyższych działań jest efektywne gospodarowanie środkami publicznymi poprzez jak najlepsze dopasowanie środka transportu do potrzeb danego regionu, połączeń komunikacyjnych i potoków pasażerskich.

Pytanie 2: Jakie są główne wyzwania związane z poprawą warunków rozwojowych miast, a także jakie strategie są opracowywane, aby im sprostać?

Główne wyzwania, z którymi mierzą się polskie miasta, zostały zdiagnozowane w Krajowej Polityce Miejskiej 2030. Jest to dokument ukierunkowany na zrównoważony rozwój miast i miejskich obszarów funkcjonalnych. Wskazano w nim 11 wyzwań obejmujących szerokie spectrum problemów – od kwestii związanych z zarządzaniem przestrzenią miejską, poprawą jakości miejskiego środowiska przyrodniczego i adaptacją do zmian klimatu, po zapewnienie zrównoważonego i zintegrowanego systemu mobilności czy poprawę konieczność zapewnienia tempa transformacji cyfrowej miast. Dla każdego z wyzwań zaproponowano możliwe rozwiązania, które następnie zostały przełożone na konkretne zadania do realizacji na poziomie administracji rządowej. Tak skonstruowanemu Planowi Implementacji towarzyszy mechanizm wdrożeniowy oparty na Radzie Wykonawczej ds. wdrażania KPM, a także system monitorowania postępów w realizacji poszczególnych zadań z Planu Implementacji.

Poprawa warunków rozwojowych miasta nie jest możliwa bez aktywnej polityki inwestycyjnej władz samorządowych, mającej kluczowe znaczenie dla podnoszenia konkurencyjności miasta, przyciągania nowych mieszkańców i inwestorów. Zapewnienie dobrych warunków bytowych mieszkańcom niesie jednak ze sobą coraz wyższe koszty. Wobec malejącej przewagi dochodów bieżących nad wydatkami konieczne jest wprowadzenie odpowiedniego wsparcia dla samorządów, szczególnie że obecnie borykają się one ze znacząco uszczuplonymi dochodami, co jest konsekwencją m.in. zmian w systemie podatkowym, wprowadzonych w ramach programu Polski Ład. Konieczne jest zatem wzmocnienie i ustabilizowanie finansów jst poprzez zwiększenie dochodów własnych i temu celowi służy reforma przygotowana i procedowana przez Ministerstwo Finansów.

Pytanie 3: Czy istnieją plany inwestycyjne skierowane specjalnie na poprawę infrastruktury w miastach, takie jak transport publiczny, drogi czy sieci energetyczne?

Jednym z głównych instrumentów, jakie polskie miasta mogą wykorzystać na realizację działań związanych z poprawą infrastruktury (w tym transportu publicznego, dróg czy sieci energetycznych) jest Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności. Dzięki odblokowaniu środków z KPO w grudniu 2023 r. możliwa stała się realizacja szeregu inwestycji adresowanych do samorządów, w tym do miast. Kluczowe znaczenie ma inwestycja B3.4.1 pt. Zielona transformacja miast i ich obszarów funkcjonalnych z alokacją w wysokości 8,9 mld euro. Miasta mogą uzyskać środki na m.in.: poprawę jakości powietrza w miastach, w tym rozwój energetyki rozproszonej i obywatelskiej; tworzenie stref niskoemisyjnych, wprowadzanie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej, realizację planów efektywnej mobilności, ustanowienie zielonych stref

na obszarach miejskich; rozwój klastrów energii i spółdzielni energetycznych; zwiększenie wykorzystania OZE jako źródła energii w mieście; rozwój infrastruktury transportu zeroemisyjnego (pieszego, rowerowego) zintegrowanego z transportem zbiorowym; wdrażanie energooszczędnych technologii oświetlenia dróg i przestrzeni publicznych; czy rewitalizację budynków i przestrzeni miejskich.

Wspomniana inwestycja nie jest jedyną w ramach Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności nakierowaną na poprawę infrastruktury w miastach. Szereg inwestycji ujętych w komponencie B: Zielona energia i zmniejszenie energochłonności, znacząco wpłynie na poprawę efektywności energetycznej budynków mieszkalnych (inwestycja B1.1.2 *Wymiana źródeł ciepła i poprawa efektywności energetycznej w budynkach mieszkalnych jednorodzinnych*), budynków będących siedzibą instytucji edukacyjnych (inwestycja B1.1.3 *Termomodernizacja instytucji edukacyjnych*) czy obiektów lokalnej aktywności społecznej, np. domów kultury (inwestycja B1.1.4 *Wzmocnienie efektywności energetycznej obiektów lokalnej aktywności społecznej*). Z kolei inwestycje ujęte w komponencie E: Zielona, inteligentna mobilność, mają na celu m.in. zwiększenie udziału pojazdów zeroemisyjnych w transporcie publicznym (inwestycja E1.1.2 *Zeroemisyjny i niskoemisyjny transport zbiorowy (autobusy)*), zwiększenie bezpieczeństwa transportu oraz jego cyfryzacja, np. w formie wprowadzenia systemu dynamicznej informacji pasażerskiej (inwestycje E2.2.1 *Inwestycje w zakresie bezpieczeństwa transportu* oraz E2.2.2 *Cyfryzacja transportu*).

Dla zwiększenia skali inwestycji związanych z transformacją energetyczną, zwłaszcza z rozwojem i modernizacją sieci energetycznych, kluczowe znaczenia ma rozdział REPowerEU, dodany do Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności w ramach jego pierwszej rewizji, przeprowadzonej w 2023 r. Ze środków przyznanych Polsce w ramach planu REPowerEU finansowane są działania związane z rozwojem sieci przesyłowych oraz inteligentnej infrastruktury elektroenergetycznej, kluczowe dla zwiększenia możliwości udziału energii z OZE w tzw. miksie energetycznym (inwestycja G1.2.3. *Rozwój sieci przesyłowych, inteligentna infrastruktura elektroenergetyczna*). Wsparcie uzyskują także społeczności energetyczne (inwestycja G1.1.2 *Instalacje odnawialnych źródeł energii realizowane przez społeczności energetyczne*). Jednak kluczowym instrumentem finansowym służącym finansowaniu działań związanych z infrastrukturą energetyczną jest Fundusz Wsparcia Energetyki, o wartości blisko 16,3 mld euro. Z funduszu będą mogły skorzystać zarówno podmioty sektora prywatnego, gospodarstwa domowe oraz podmioty sektora publicznego, żeby sfinansować działania związane z rozwojem i modernizacją sieci elektroenergetycznych, rozwojem OZE i magazynów energii, rozwojem technologii produkcji paliw alternatywnych, cyfryzacją i automatyzacją sektora elektroenergetycznego.

Miasta korzystają także ze środków dostępnych w ramach programu Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat i Środowisko 2021-2027. Stanowi on kontynuację dwóch wcześniejszych programów Infrastruktura i Środowisko 2007-2013 oraz 2014-2020. Wsparcie w ramach programu służy m.in. obniżeniu emisyjności gospodarki transformację w kierunku gospodarki przyjaznej środowisku i o obiegu zamkniętym oraz budowie efektywnego i odpornego systemu transportowego o jak najniższym negatywnym wpływie na środowisko naturalne. Miasta mogą pozyskać środki m.in. na: adaptację terenów zurbanizowanych do zmian klimatu (działania 1.2); gospodarkę wodno-ściekową (działanie 1.3); gospodarkę odpadami (działanie 1.4); infrastrukturę ciepłowniczą (2.1); transport miejski (działania w ramach priorytetu 3); czy kolej, kolej miejską i bezpieczeństwo na kolei (działanie 5.4).

Dla miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze oraz wsparcie miast subregionalnych z podregionów z najwyższą kumulacją gmin zagrożonych trwałą marginalizacją szczególnie istotne jest wsparcie w ramach programu Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej 2021-2027. Miasta te mogą uzyskać środki m.in. na adaptację do zmian klimatu (działania 2.2) oraz zrównoważoną mobilność miejską (działanie 3.1). Wsparcie w tym zakresie stwarza miastom możliwość kompleksowego rozwoju w zakresie organizacji transportu zbiorowego oraz dostosowania infrastruktury miejskiej do zmian klimatu.

Pytanie 4: W jaki sposób rząd zachęca do zrównoważonego rozwoju miast, uwzględniając aspekty ekologiczne, społeczne i gospodarcze?

Wspomniana wcześniej Krajowa Polityka Miejska 2030 jest dokumentem ukierunkowanym na zrównoważony rozwój miast i miejskich obszarów funkcjonalnych. Koncentruje się ona na działaniach i instrumentach zorientowanych terytorialnie, które odpowiadają wyzwaniom stojącym przed miastami. KPM wskazuje także zasady prowadzenia polityki rozwoju miast, które mają wyznaczać standardy w działaniach miejskich. Do zasad tych należy:

- Kompleksowość i zintegrowanie przy realizacji działań miejskich,
- Dbłość o zazielenianie obszarów miejskich,
- Zapewnienie dostępności nowych i modernizowanych inwestycji,
- Upowszechnianie partycypacji społecznej,
- Zasada współdziałania i partnerstwa,
- Zasada obiegu zamkniętego.

Zasady służą realizacji i wizji KPM w sposób horyzontalny. Mają one wpływ na sprawność i jakość działań rozwojowych w obszarach miejskich.

Jednym z projektów strategicznych KPM 2030 w zakresie zachęt ekologicznych, jest opisana powyżej inwestycja B3.4.1 Zielona transformacja miast, która zawiera dwa uzupełniające się aspekty. Pierwszy związany jest z wprowadzeniem

ramowych warunków dla inwestycji w zieloną transformację na obszarach miejskich, czyli uwzględnienie efektów środowiskowych w zarządzaniu i planowaniu oraz podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa. I drugi polegający na udostępnieniu miastom środków na finansowanie kompleksowych inwestycji, w ramach Instrumentu Zielonej Transformacji Miast wpływających na „zazielenienie” terenów miejskich, efektywniejsze wykorzystanie zasobów, zmniejszenie poziomu zanieczyszczeń czy przeciwdziałanie utracie różnorodności biologicznej. Oba te aspekty mają przyczynić się do zmiany modelu rozwojowego polskich miast poprzez nadanie priorytetu działaniom mitygującym i adaptacyjnym do zmian klimatu oraz — szerzej — proekologicznym. Dodatkowo, realizowane są liczne programy ze środków krajowych wspierających ten cel, jak na przykład: Moja Woda, Czyste Powietrze czy Mój Prąd.

W zakresie aspektów społecznych i zachęt do zrównoważonego rozwoju miast warto wspomnieć o mechanizmach partycypacji społecznej/obywatelskiej, która w ostatnich latach zyskuje na ogromnym znaczeniu w Polsce. Kwestie partycypacji społecznej zostały wzmocnione przez Ustawę z dnia 7 lipca 2023 r., nowelizującą ustawę z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Reforma ta wprowadziła nowe standardy, rozszerzając możliwości obywateli do aktywnego uczestnictwa w procesie tworzenia aktów planowania przestrzennego oraz definiując szczegółowe zasady konsultacji społecznych. Znowelizowana ustawa ma również duże konsekwencje dla lokalnych społeczności i działań inwestycyjnych, w kontekście rozwoju zrównoważonej i dostosowanej do potrzeb przestrzeni miejskiej i wiejskiej, a także z perspektywy budowania aktywnego obywatelstwa i zaangażowania społecznego.

Kolejnym projektem strategicznym KPM, który spotkał się z dużym uznaniem samorządów jest projekt Partnerska Inicjatywa Miast (PIM) - projekt strategiczny MFiPR. PIM proponuje atrakcyjną formę wsparcia potrzeb rozwojowych miast oraz miejskich obszarów funkcjonalnych. Jego celem jest wzmocnienie kompetencji miast i administracji centralnej w wybranych obszarach tematycznych (tzw. sieciach tematycznych) związanych ze zrównoważonym rozwojem oraz tworzeniem sieci kontaktów między miastami nastawionymi na współpracę i wymianę wiedzy. W latach 2019-2021 realizowana była pierwsza, pilotażowa edycja PIM, w której 30 miast, wyłonionych w otwartym naborze uczestniczyło w jednej z trzech sieci tematycznych: zrównoważona mobilność, jakość powietrza oraz rewitalizacja. Druga edycja realizowana w latach 2021-2023 również obejmowała trzy sieci tematyczne, tym razem, były to obszary tematyczne związane bezpośrednio lub pośrednio z celami KPM 2030, tj. Miasto Zielone, Miasto Cyfrowe oraz Miast inicjatyw PPP. W trzeciej, najnowszej edycji PIM na lata 2024-2026, 30 polskich miast każdej wielkości oraz miejskich obszarów funkcjonalnych grupuje się w sieciach związanych dostępnym mieszkalnictwem, efektywnością energetyczną oraz zagospodarowaniem przestrzennym w miastach.

Pytanie 5: Jakie działania podejmuje się w celu walki z problemami mieszkaniowymi w dużych miastach, takimi jak wysokie ceny nieruchomości i niedobór mieszkań?

Krajowa Polityka Miejska 2030 wskazuje wprost kwestie związane z poprawą dostępności mieszkaniowej dostrzegając ten problem jako pierwszy dokument adresowany do miast. Mimo, że w Polsce intensywnie rozwija się rynek nowego budownictwa deweloperskiego oraz rynek kredytów hipotecznych, to wciąż ok. 60% mieszkańców Polski nie stać na zakup mieszkania na własność. Poprawa dostępności mieszkań w miastach powinna być osiągnięta poprzez stymulowanie strony podażowej rynku mieszkaniowego i tempa rozwoju mieszkalnictwa społecznego w miastach, między innymi poprzez uwalnianie pustostanów, promowanie Społecznych Agencji Najmu, stabilne finansowanie i dalszy rozwój towarzystw budownictwa społecznego (TBS)/społecznych inicjatyw mieszkaniowych (SIM).

KPM 2030 proponuje w tym zakresie szereg rozwiązań o charakterze legislacyjnym takich jak wdrożenie prowizji społecznych w ramach dużych inwestycji mieszkaniowych, wdrożenie podatku od wartości dla trzeciej i kolejnej nieruchomości czy też wzmacnianie stosunkowo nowych instrumentów polityki mieszkaniowej gmin, które służą poszerzeniu puli mieszkań o funkcjach komunalnych: społeczne agencje najmu (SAN), kooperatywy mieszkaniowe, możliwość przekazywania lokali mieszkalnych gminom lub ich spółkom zależnym w ramach programów „Lokal za grunt” czy umów urbanistycznych w specjalnych strefach rewitalizacji.

Problemy mieszkaniowe, które w sposób szczególny dotyczą mieszkańców dużych miast są adresowane z poziomu rządowego również przez inne strategiczne dokumenty jak np. Narodowy Program Mieszkaniowy (NPM). Został on przyjęty 27 września 2016 r. uchwałą nr 115/2016 Rady Ministrów. Głównymi celami NPM jest 1) zwiększenie dostępu do mieszkań dla osób o dochodach uniemożliwiający nabycie lub wynajęcie mieszkania na zasadach komercyjnych, 2) zwiększenie możliwości zaspokojenia podstawowych potrzeb mieszkaniowych osób zagrożonych wykluczeniem społecznym ze względu na niskie dochody lub szczególnie trudną sytuację życiową, 3) poprawa warunków mieszkaniowych społeczeństwa, stanu technicznego zasobów mieszkaniowych oraz zwiększenie efektywności energetycznej.

NPM identyfikuje szereg wzajemnie uzupełniających się działań prawnych, finansowych i organizacyjnych, które stanowią główne narzędzia programu i realizacji polityki mieszkaniowej państwa. Do głównych narzędzi należą:

- a. Usprawnienie procesu inwestycyjno-budowlanego,
- b. Racjonalizacja zasad funkcjonowania rynku najmu,
- c. Rozwój spółdzielczości mieszkaniowej,

- d. Mieszkanie+: komponent Dostępne mieszkania na wynajem,
- e. Mieszkanie+: komponent Społeczne budownictwo czynszowe,
- f. Program dopłat do czynszu Mieszkanie na Start,
- g. Pomoc w ponoszeniu wydatków mieszkaniowych,
- h. Poprawa warunków zamieszkiwania,
- i. Mieszkanie dla Seniora.

Co wymaga podkreślenia, NPM nie koncentruje się wyłącznie na zachętach w postaci publicznego finansowania inicjatyw promieszkaniowych. Z uwagi na różnorodne wyzwania stojące przed władzami publicznymi i innymi podmiotami działającymi na rzecz rozwoju zasobów mieszkaniowych, NPM przewiduje rozwiązania umożliwiające angażowanie w cel poprawy dostępności mieszkań i warunków zamieszkiwania potencjału całego rynku mieszkaniowego, zarówno inwestorów publicznych jak i prywatnych.

Działania wspierające mieszkańców miast w zaspokojeniu ich potrzeb mieszkaniowych, zgodnie z kierunkami polityki mieszkaniowej państwa wskazanymi w NPM oraz kierunkami polityki miejskiej, powinny koncentrować się na zwiększaniu atrakcyjności mieszkalnictwa społecznego tj. mieszkań gminnych oraz mieszkań w zasobach towarzystw budownictwa społecznego (TBS czy społecznych inicjatyw mieszkaniowych (SIM)). Na koniec 2020 r. komunalne zasoby mieszkaniowe liczyły 806,7 tys mieszkań, tj. 5,4% ogółu zasobów, a zasoby TBSów 106,7 tys. tj. 0,7% ogółu¹. Mieszkania komunalne, gminne są we wszystkich miastach Polski, natomiast mieszkania w formule TBS stają się coraz bardziej atrakcyjne zarówno dla gmin jak i dla mieszkańców i znajdują się w ok. 25% miast i kilkunastu gminach wiejskich. Co istotne, społeczne budownictwo czynszowe w 2016 r. było obecne we wszystkich miastach liczących powyżej 200 tys. mieszkańców.

Wsparciem tego sektora mieszkaniowego zajmuje się program społecznego budownictwa czynszowego (program SBC), który został uruchomiony w 2015 r. Program SBC pozwala spółkom TBS/SIM, spółdzielniom mieszkaniowym i spółkom gminnym na zaciągnięcie w Banku Gospodarstwa Krajowego preferencyjnego kredytu (z dopłatą do oprocentowania ze środków budżetu państwa), w wysokości do 80% kosztów budowy lokali mieszkalnych na wynajem o ograniczonym czynszu (4% i 5% wartości odtworzeniowej lokalu). Zgodnie z obowiązującym modelem finansowania, BGK udziela z własnych środków kredytów oferowanych na preferencyjnych warunkach (kwota udzielonego finansowania zwrotnego ma wynieść 4,5 mld zł w okresie 10 edycji programu., tj. 450 mln rocznie).

W czerwcu br. Ministerstwo Rozwoju i Technologii przedstawiło projekt ustawy o zmianie ustawy o społecznych formach rozwoju mieszkalnictwa oraz niektórych innych ustaw (UA7), w którym proponuje zmiany w programie SBC mające na

---

¹ Dane ministerstwa Rozwoju i Technologii.

celu przywrócenie społecznego charakteru finansowanych z budżetu państwa inwestycji mieszkaniowych oraz umożliwienie znacznego wzrostu skali tego typu inwestycji w najbliższych latach, odpowiadającej zapotrzebowaniu zgłaszanemu przez samorządy i inwestorów. Projektowana ustawa umożliwi znaczny wzrost potencjału tego sektora mieszkaniowego w krótkim okresie. Będzie to miało stabilizujący wpływ na rynek mieszkaniowy, bowiem wsparcie tego sektora opiera się przede wszystkim na instrumentach podażowych.

Projektowane rozwiązania umożliwią ponadto budowę i remonty powierzchni zaspokajających potrzeby mieszkaniowe studentów, które to rozwiązanie wpisuje się w szeroko rozumianą politykę mieszkaniową i społeczną, dając dodatkowy bodziec do rozwoju lokalnego potencjału, zwłaszcza większych miast.

Pytanie 6: Czy istnieją programy wsparcia dla lokalnych przedsiębiorstw i inicjatyw społecznych w miastach, które mają na celu pobudzenie rozwoju gospodarczego i społecznego?

Programy wsparcia dla przedsiębiorców i dla inicjatyw społecznych nie mają charakteru terytorialnego, tzn. ich działanie nie jest ukierunkowane jedynie na mieszkańców miast. Jednakże ze względu na charakter sieci osadniczej w Polsce, ostatecznie znaczna część tych środków trafia do mieszkańców miast.

W ramach Umowy Partnerstwa dla realizacji polityki spójności w Polsce na lata 2021-2027, która jest dokumentem strategicznym stanowiącym podstawę do rozdysponowania środków z polityki spójności, powołano do realizacji 8 krajowych programów. Jednym z nich jest program Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki (FENG) z alokacją 8 mld euro. Program składa się z czterech priorytetów: 1) wsparcie dla przedsiębiorców, 2) środowisko przyjazne innowacjom, 3) zazielenianie przedsiębiorstw oraz 4) pomoc techniczna. W zakresie priorytetu nr 1 FENG wspiera wzrost konkurencyjności MŚP oraz zapewnia dofinansowanie w ramach B+R. W ramach wsparcia przedsiębiorcy mogą liczyć na dotacje, instrumenty finansowe, wsparcie kapitałowe oraz gwarancyjne.

Wsparcie potencjału społecznego w miastach opiera się głównie na programie Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 (FERS) z alokacją 4 mld euro, który stanowi kolejny etap do dalszego rozwoju społecznego i gospodarczego kraju. W programie FERS realizowane jest wsparcie na rzecz m.in. poprawy sytuacji osób na rynku pracy, zwiększenia dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami, zapewnienia opieki nad dziećmi, podnoszenia jakości edukacji i rozwoju kompetencji, integracji społecznej, rozwoju usług społecznych i ekonomii społecznej oraz ochrony zdrowia. Program jest adresowany przede wszystkim do JST, osób indywidualnych (np. osób z niepełnosprawnościami, rodziców dzieci do lat 3), organizacji pozarządowych, przedsiębiorców czy

podmiotów ekonomii społecznej i przedsiębiorstw społecznych. W ramach wsparcia podmioty mogą liczyć na dotacje i instrumenty finansowe.

Odblokowanie środków z Krajowego Planu Odbudowy znacznie rozszerzyło gamę instrumentów wspierających przedsiębiorstwa i rozwój gospodarczy w miastach. Jedną z ważnych inwestycji jest A1.2.1, która wspiera przedsiębiorstwa z branż: HoReCa, turystyka oraz kultura, które ucierpiały podczas pandemii COVID-19, w celu zbudowania ich odporności na przyszłe wstrząsy gospodarcze poprzez rozszerzenie lub dywersyfikację prowadzonej przez te przedsiębiorstwa działalności gospodarczej. W ramach tej inwestycji, mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa mogą ubiegać się o wsparcie nawet do 600 tys. zł.

Kolejną przykładową inwestycją skierowaną do wsparcia małych przedsiębiorstw stanowi A2.2.1 Inwestycje we wdrażanie technologii i innowacji środowiskowych, w tym związanych z GOZ, której celem jest ułatwienie transformacji przedsiębiorstw w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym (GOZ) poprzez wsparcie projektów wpisujących się w regulacje unijne i krajowe. Zachęcamy do zapoznania się ze wszystkimi inwestycjami przewidzianymi w ramach programu KPO na stronie <https://kpo.parp.gov.pl/>.

Warto także wspomnieć o ofercie krajowych pożyczek regionalnych dla przedsiębiorców. Ta oferta jest rozwijana przez podległe organom samorządu wojewódzkiego regionalne fundusze rozwoju. Fundusze te zrzeszone są w ramach Ogólnopolskiego Stowarzyszenia Regionalnych Funduszy Rozwoju. Na stronie internetowej OSRFR, tj. www.osrfr.org, znajdują się linki do poszczególnych funduszy rozwoju. Natomiast na stronie każdego z tych funduszy zamieszczone są informacje o produktach finansowych oferowanych przez poszczególne RFR.

W zakresie wsparcia dla lokalnych przedsiębiorców należy wspomnieć o działalności Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości (PARP). Celem działania Agencji jest realizacja programów rozwoju gospodarki, wspierających działalność innowacyjną i badawczą małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP), rozwój regionalny, wzrost eksportu, rozwój zasobów ludzkich oraz wykorzystywanie nowych technologii w działalności gospodarczej.

PARP jest zaangażowana w realizację krajowych i międzynarodowych przedsięwzięć, finansowanych ze środków funduszy strukturalnych, budżetu państwa oraz programów wieloletnich Komisji Europejskiej. Bierze aktywny udział w tworzeniu i efektywnym wdrażaniu polityki państwa w zakresie przedsiębiorczości, innowacyjności i adaptacyjności kadr, dążąc do przekształcenia się w kluczową instytucję odpowiedzialną za tworzenie otoczenia wspierającego przedsiębiorców. Wszystkie działania Agencji są realizowane ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb sektora MŚP.

Z poważaniem

wz. Ministra

Jan Szyszko

Sekretarz Stanu

/podpisano elektronicznie/